

NASILJE ZBOG GENDERA I LJUDSKA PRAVA

16 DAYS OF ACTIVISM AGAINST GENDER-BASED VIOLENCE
 16 DÍAS DE ACTIVISMO CONTRA LA VIOLENCIA DE GÉNERO
 16 JOURS D'ACTIVISME CONTRE LA VIOLENCE DE GENRE
 25 NOV - 10 DEC <http://16dayscwgl.rutgers.edu>

Šta je nasilje bazirano na genderu?

Nasilje nad ženama je sveprisutan oblik kršenja ljudskih prava, predstavlja javnu zdravstvenu krizu i prepreku za jednakost, razvoj, sigurnost i mir. Pojmovi "nasilje nad ženama" i "nasilje bazirano na genderu" koristi se da bi se ukazalo na širinu nedjela počinjenih nad ženama, koje proizlaze iz rodne nejednakosti do podređenog položaja žena u društvu, u odnosu na muškarce. Nasilje nad ženama, također i za vrijeme rata, koristi se za širenje straha, i teroriziranje i ponižavanje žena, njihovih porodice i zajednice.

[Deklaracija Ujedinjenih nacija o eliminaciji nasilja nad ženama](#) iz 1993. godine definiše nasilje nad ženama kao "bilo koji akt nasilja baziranog na genderu, koji dovodi ili može dovesti do fizičke, seksualne ili psihičke štete ili može izazvati patnju žena, uključujući bilo koju prijetnju za nastanak takvih radnji, prisilu, ili arbitrarno oduzimanje slobode, bilo u javnom ili privatnom životu. "Ova definicija uključuje nasilje koje se događa u porodici, unutar opće zajednice, i nasilje počinjeno ili odobreno od strane države".

Oblici nasilja baziranog na genderu uključuju, ali nisu ograničeni samo na to, nasilje u porodici, seksualno zlostavljanje, silovanje, seksualno uznemiravanje, trgovina ženama, prisilna prostitucija i ostale štetne prakse. Ovi oblici nasilja mogu prouzrokovati probleme fizičke, mentalne, seksualne prirode i probleme u reproduktivnom zdravlju i druge zdravstvene. Osim toga, višestruke karakteristike žena u ovisnosti od faktora kao što su klasa, rasa, etnička pripadnosti, vjeroispovijest, dob, seksualnost i status mogu poslužiti njihovoj ranjivosti, tj. nasilju nad njima.

Ko su borci za ljudska prava (WHRDs)?

Borbu za priznanje ljudskih prava i okončanje nasilja, provode u cijelom svijetu hrabre žene i muškarci. Branitelji ljudskih prava bore se za vlastita prava, kao i za prava drugih, s velikim rizikom za njihovu ličnu sigurnost. Dok žene borci za ljudska prava (WHRDs) dijele iste ranjivosti kao i njihove muške kolege, ipak se susreću sa većim neprijateljstvom i nasiljem zbog svog spola i zbog svog aktivizma u odbrani ljudskih prava, jer su aktivni nositelji promjena, a ne pasivni primatelji patrijarhalne dominacije.

Biti branilac ljudskih prava, predstavlja prijetnju izvorima koji krše ljudska prava. Ali biti žena branilac ljudskih prava, predstavlja prijetnju cijelom patrijarhalnom sistemu, koji ovisi o tradicionalnim rodnim ulogama i muškom nasilju. U svakom dijelu svijeta, žene predstavljaju aktivni izazov prihvaćenih tradicija, stereotipa, socio-kulturnih normi, koje negiraju ženama njihova ljudska prava i koji jačaju sistemsku i cikličnu podređenost. Zbog toga, kada su WHRDs aktivni po pitanju specifičnih ljudskih prava žena (uključujući i ženska ekonomska, društvena, politička, seksualna i reproduktivna prava; zlostavljanje, nasilje, uznemiravanje i diskriminaciju na temelju spola, i marginalizaciju, i prava drugih diskriminiranih ili marginaliziranih skupina) njihove ranjivosti rastu. WHRDs su izazvani od strane bliskih lica, koji se ne slažu sa njihovim aktivizmom u javnoj sferi i zbog straha od sramote ili devalvacije žena ili njene porodice, od strane države i njenih snaga sigurnosti, pravosudnog sistema, pa čak i od njihovih muških kolega.

WHRDs su viđeni od strane države i njenih snaga sigurnosti, vjerskih i kulturnih figura kao subverzivni agenti ili "loše" žene, i pitanja za koja se zalažu su destruktivna za kulturu, vjeru i patrijarhalnog nametanja heteronormativnom društvu. Zbog toga, WHRDs će vjerojatno naići na nasilje i smrt, zbog prijetnje koju njihov aktivizam predstavlja kulturi i religiji. Osim žestokih napada i smrti, često odobrenih od strane države, a ponekad i njihove zajednice, WHRDs se susreću sa neprijateljstvom, represijom i ocrnjivanjem u raznim oblicima: smatraju da su 'protiv-Boga', 'stranci' ili 'vanzemaljci',

moralno izgubljeni i seksualno promiskuitetni. Svi ovi termini se koriste da se diskreditiraju WHRDs; učine mrskima u društvu; delegitimiziraju njihovu borbu, te olakšavaju i opravdavaju upotrebu sile protiv njih. Nasilje od strane države, zajednice ili obitelji se koristi za stvaranje straha i zaustavljanja žena u borbi po pitanjima ljudskih prava i pokreta, koje traže političke, ekonomske i društvene promjene.

Deklaracija o braniteljima ljudskih prava (1998) priznaje važnost i nužnost posla koju obavljaju branitelji ljudskih prava učiniti i njihova zaštita je također prepoznata kao odgovornost svih država. Unatoč tome, branitelji ljudskih prava i posebno WHRDs su i dalje među najugroženijim aktivistima diljem svijeta. Pojedinačni nacionalni i međunarodni mehanizmi usmjereni ka zaštiti WHRDs i sprečavanju nasilja i prijetnji s jasnim linijama odgovornosti države i dalje mora biti na prvom mjestu pri prepoznavanju posebnih prijetnji sa kojima se susreću žene, branitelje ljudskih prava.

Šta je odgovornost države za ljudska prava žena?

Države su odgovorne za sigurnost i zaštitu svih žena i muškaraca, koji su u njihovoj nadležnosti. Ta odgovornost mora biti u skladu sa standardima nediskriminacije: Države moraju djelovati kako bi spriječile, zaštitile, progonile, kažnjavale i popravljale štetu zbog nasilja baziranog na genderu, na isti način kao i za druge vrste nasilja sa kojim se bave. Vezane za princip 'due diligence', države su glavna adresa za rješavanje nasilja u svim njegovim oblicima, a to uključuje i nasilje bazirano na genderu, u svim njegovim različitim oblicima.

Deklaracija o uklanjanju nasilja nad ženama (1993) poziva države da "koriste due diligence kako bi spriječile, istražile i u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, kaznile nasilje nad ženama, bilo da su ti akti počinjeni od strane države ili od strane privatnih osoba". "Odbor za uklanjanje svih oblika diskriminacija nad ženama (CEDAW) podsjetio je svijet u svom Općem komentaru broj 19 da "Države mogu također biti odgovorne za privatna djela, ukoliko ne postupaju s dužnom pažnjom, kako bi spriječile kršenje prava, kao i za istragu i kažnjavanje nasilnog čina".

Kampanja od 16 dana predstavlja priliku da se razmisli i uključi o tome šta aktivisti za prava žena i saradnici mogu učiniti da vlade budu odgovorne za zaštitu i promicanje ljudskih prava žena i za poduzimanje ozbiljnijih koraka kako bi se spriječila, progonila i kažnjavala djela nasilja baziranog na genderu. Kampanja je također prilika za testiranje društvene i političke strukture, koje omogućuju da nasilje bazirano na genderu i dalje bude nekažnjeno, zatim zalaže se za novo ili poboljšano zakonodavstvo i politike, te jača postojeće strukture, u cilju zaustavljanja ili sprječavanja nasilja baziranog na genderu.

Aktivisti mogu koristiti [Konvenciju za uklanjanje diskriminacije nad ženama \(CEDAW\)](#) kako bi pozvali državu da se angažuje. Usvojena na Općoj skupštini Ujedinjenih naroda 1979, CEDAW je međunarodna, zakonski obvezujuća i trasira plan za okončanje spolne diskriminacije, uključujući i nasilja baziranog na genderu.

Resources

- Committee on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW). United Nations Office of the High Commissioner on Human Rights. <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CEDAW/Pages/CEDAWIndex.aspx>
- Committee on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW). Violence against women: 01/29/1992. CEDAW General Recommendation 19, A/47/38. (General Comments). <http://www.unhchr.ch/tbs/doc.nsf/0/300395546e0dec52c12563ee0063dc9d>
- Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW). 1979. <http://www.ohchr.org/Documents/ProfessionalInterest/cedaw.pdf>
- Declaration on the Elimination of Violence against Women. 1993. A/RES/48/104 <http://www.un.org/documents/ga/res/48/a48r104.htm>
- Declaration on Human Rights Defenders. 1998. A/RES/53/144 <http://www.ohchr.org/EN/Issues/SRHRDefenders/Pages/Declaration.aspx>
- Special Rapporteur on the situation of human rights defenders: <http://www.ohchr.org/EN/issues/SRHRDefenders/Pages/SRHRDefendersindex.aspx>
- Special Rapporteur on violence against women, its causes and consequences, <http://www.ohchr.org/EN/Issues/Women/SRWomen/Pages/SRWomenIndex.aspx>
- Women Human Rights Defenders International Coalition: <http://www.defendingwomen-defendingrights.org>